

Seminarium 3 maj 2018

8.30 Välkomna, Lars Persson vice vd IFN

Presentation av forskningen, Per Skedinger och Martin Olsson, IFN

Ca 8.50 Panel: Per Skedinger, IFN, Carin Ulander-Wänman, Umeå universitet,
Mikael Sandström, TCO, Thomas Carlén, LO, och Martin Ådahl, Centerpartiet

#ifnarbetsmarknad

Turordningsregler – lagstiftning med konsekvenser eller spel för gallerierna?

Per Skedinger och Martin Olsson, IFN
IVA 3 maj 2018

Upplägg

- Bakgrund om turordningsregler
- Presentation av forskningsresultaten

Underlag

- *Ekonomisk Debatt*, nr 3, 2018
- Policy Paper nr 82, IFN, 2018 – längre version

Turordningsregler

- Innebär att anställda med längst anställningstid ska ges företräde till fortsatt anställning vid uppsägningar på grund av arbetsbrist
- Har funnits i LAS sedan 1974
- Det mest kontroversiella inslaget i LAS

Möjligheter till undantag från turordning

- Tvåundantaget i LAS (infördes 2001 och innebär att två anställda kan undantas från turordningen i företag med upp till 10 anställda)
- Hänsyn till kompetens i LAS
- Avtalsturlista

Riksdagspartiernas förslag om turordningsreglerna

Centerpartiet:	Mindre restriktiva
Kristdemokraterna:	Mindre restriktiva
Liberalerna:	Mindre restriktiva
Miljöpartiet:	Ingen förändring
Moderaterna:	Mindre restriktiva
Socialdemokraterna:	Ingen förändring
Sverigedemokraterna:	Mindre restriktiva
Vänsterpartiet:	Mer restriktiva

Forskning om turordningsreglerna

Många synpunkter på och förslag om
turordningsreglerna – men hur fungerar
de egentligen?

Forskning om turordningsreglerna

- Nationalekonomisk forskning om hur de svenska turordningsreglerna påverkar företag och anställda
- Identifierat 6 studier under åren 2009-2018
  - Publicerade i vetenskapliga tidskrifter
  - Fokus på små företag - tvåundantaget

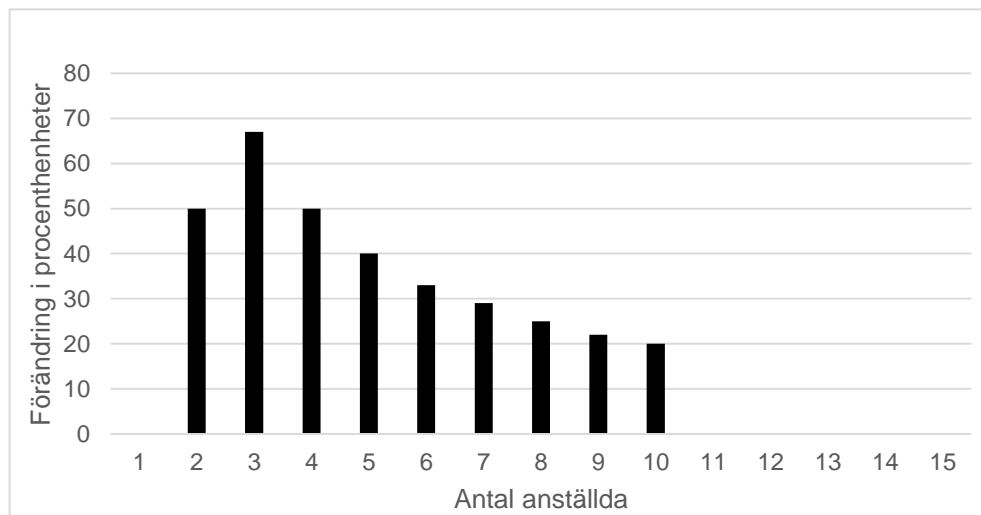
- Resultaten i studierna tyder på att turordningsreglerna påverkar:
  - Företagens personalomsättning (von Below och Skogman Thoursie 2010)
  - Företagens sysselsättningstillväxt (Bornhäll m.fl. 2017)
  - Företagens produktivitet (Bjuggren 2018)
  - Anställdas frånvaro (Olsson 2009, 2017)
  - Anställdas löner (Böckerman m.fl. 2018)

Varför så många studier av tvåundantaget?

Tvåundantaget ger goda möjligheter att skatta kausala effekter

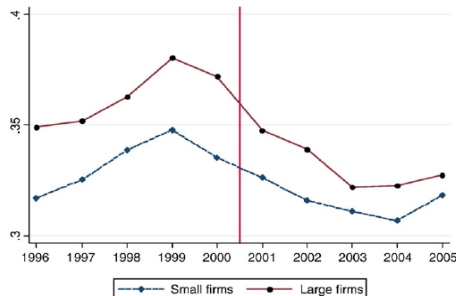
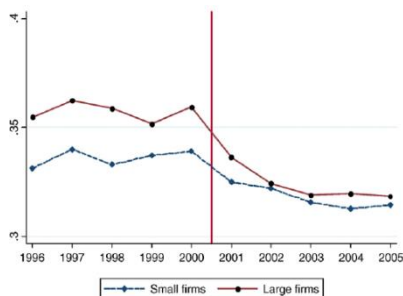
- Minskade anställningsskyddet i små företag medan oförändrad i större företag
  - Behandlingsgrupp – företag med max. 10 anställda
  - Kontrollgrupp – företag med fler än 10 anställda

- Tvåundantagets förändring av andelen anställda som *inte* skyddas av turordningsreglerna, beroende på företagets storlek (antal anställda)

Företagens personalomsättning

- Tvåundantaget ökade personalomsättningen i små företag
  - Avslutade anställningar ökade med 5% per år (vänster figur)
  - Nyanställningar ökade med 5% per år (höger figur)

von Below och Skogman Thoursie (2010)

Tillväxtbarriär för företagen

- Andra resultat tyder dock på att tvåundantaget
  - Ökade sysselsättningstillväxten i aktiebolag med 5-9 anställda
  - Men att aktiebolag med 10 anställda mindre benägna att anställa fler personer efter reformen – tillväxtbarriär

Företagens produktivitet

- Tvåundantaget ökade arbetsproduktiviteten i små företag med i snitt cirka 2-3% per år
  - Cirka 2/3 av ökningen beror på ökad total faktor produktivitet
  - Cirka 1/3 av ökningen beror på förändringar av hur kapital och arbetskraft används i produktionsprocessen

Anställdas frånvaro

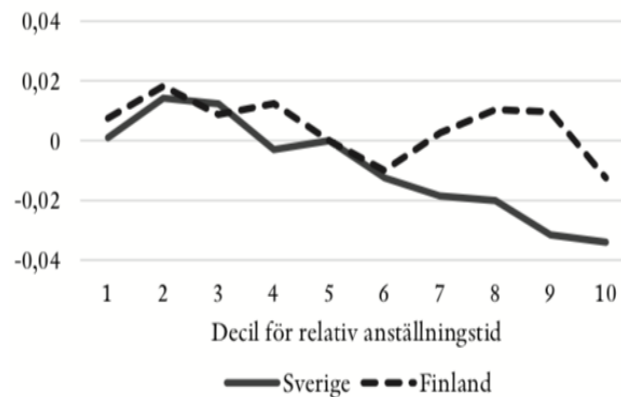
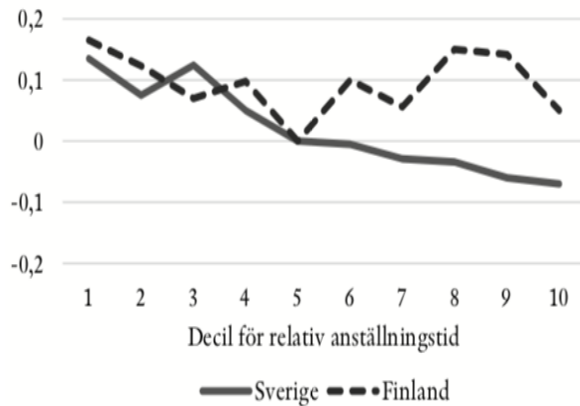
- Tvåundantaget minskade anställdas frånvaro
  - Sjukfrånvaron minskade i snitt med cirka 13%
  - Pappors uttag av VAB minskade i snitt med cirka 8% - ingen effekt bland mammor
  - Effekterna tycks vara ett utfall av ändrat beteende bland anställda snarare än ändrad sammansättning av anställda

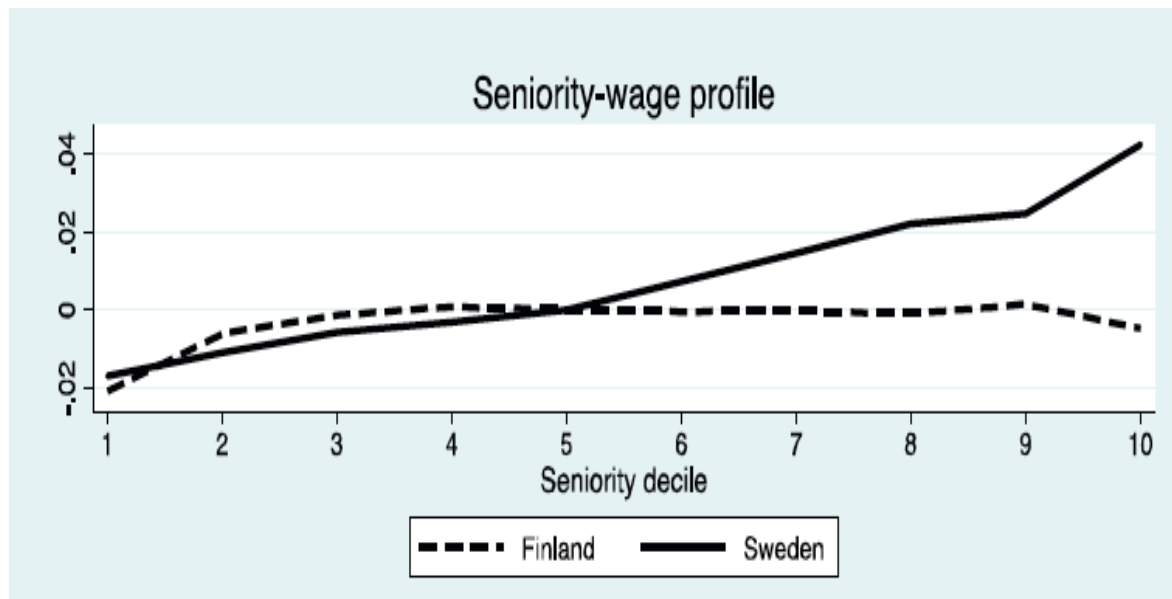
Effekter i större företag

- Sverige och Finland är jämförbara ekonomier
  - BNP per capita, utbildningsnivå, facklig organisationsgrad, andel visstidsanställda, mm
  - Men Finland saknar turordningsregler
- Betydelsen av turordningsregler kan studeras
  - Personer i Sverige eller Finland som är anställda i samma företag

- Avslutade anställningar i större företag
  - Relativ anställningstid spelar roll i Sverige för
    - Anställda i krympande företag (vänster figur)
    - Lågavlönande personer (höger figur)

- Löneprofiler: Högre löner för de med relativt lång anställningstid i Sverige

Sammanfattning

- Studierna visar att tvåundantaget

- Ökar personalomsättningen
- Fungerar som tillväxtbarriär
- Ökar produktiviteten
- Minskar frånvaro

- Att turordningsreglerna generellt

Leder till färre avslutade anställningar samt högre löner för anställda med relativt lång anställningstid